

EU Funds for Social Services

TECHNICKÉ USMERNENIE K EFEKTÍVNYM INTERVENCIÁM V SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH

STRATEGICKÉ ODPORÚČANIA A
PRAKTICKÉ KROKY PRE
RIADITEĽSKÉ ORGÁNY A
EURÓPSKU KOMISIU

Co-funded by
the European Union

PROJEKT HELPDESK

01

Cieľom projektu „**Social sErviceS helpdesK on EU Funds**“ (HELPDESK) je osloviť hlavné európske a národné zainteresované strany zapojené do financovania EÚ (zdieľané riadenie) a poskytovateľov sociálnych služieb, aby efektívnejšie pracovali pri rozdeľovaní a využívaní Európskeho sociálneho fondu+ (ESF+) a Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF). Partnerstvo počas projektu vyvíja niekoľko nástrojov na uľahčenie tohto procesu, ktoré sú výsledkom zhromažďovania poznatkov o potrebách a výzvach, ako aj osvedčených postupov používateľov a riadiacich orgánov ESF+/ERDF a sprostredkovateľských orgánov s cieľom efektívne financovať sociálne služby v členských štátoch EÚ.

Cieľom projektu je vytvoriť základné prvky pre návrh a prevádzku platformy Helpdesk pre sociálne služby s dvoma hlavnými prioritami:

- Podpora poskytovateľov sociálnych služieb a miestnych/regionálnych koordinátorov sociálnych služieb pri získavaní a využívaní finančných prostriedkov EÚ (najmä ESF+ a ERDF);
- Pomoc národným riadiacim orgánom (alebo podobným orgánom) pri efektívnom pridelovaní finančných prostriedkov EÚ (najmä ESF+, ERDF) na financovanie kvalitných intervencií v oblasti sociálnych služieb.

Projekt HELPDESK sa zameriava na tri hlavné ciele:

- Podpora rozvoja kapacít a zvyšovanie povedomia o ESF+, ERDF (a iných príslušných fondoch EÚ) o tom, ako môžu tieto fondy lepšie podporovať účinné intervencie v oblasti sociálnych služieb.
- Zjednodušenie prístupu k finančným prostriedkom EÚ na sociálne služby a ich využívanie.
- Uľahčenie výmeny a spolupráce medzi riadiacimi orgánmi, poskytovateľmi a koordinátormi sociálnych služieb a Európskou komisiou s cieľom zabezpečiť, aby priority financovania vychádzali z posúdenia potrieb a boli zamerané na účinné intervencie v oblasti sociálnych služieb založené na dôkazoch.

Ako vyplýva z priorit a cieľov projektu, hlavné cieľové skupiny možno definovať ako:

- Európsku komisiu.
- Riadiace orgány a sprostredkovateľské orgány (alebo zodpovedajúce národné/regionálne/miestne orgány).
- Sociálne služby (miestne/regionálne/národné).

Technické usmernenie k efektívnym intervenciám v sociálnych službách ponúkajú komplexný súbor nástrojov pre riadiace orgány (RO) a sociálne služby na optimalizáciu využívania zdrojov Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+) a Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR).

Vypracovanie tohto usmernenia zahŕňalo mnohostranný výskumný prístup, ktorý sa začal prieskumom dokumentov s cieľom vytvoriť tabuľky s profilmi krajín pre každý členský štát EÚ. Tieto prehľady poskytli dôležité informácie o prioritách, sumách a riadiacich orgánoch na vnútroštátnej úrovni. Bol vykonaný európsky prieskum zameraný na riadiace orgány a sociálne služby v 27 členských štátoch s cieľom posúdiť potreby, výzvy a príležitosti v oblasti prístupu k fondom ESF+ a EFRR a ich využívania. Okrem toho národné fóra na zhromažďovanie dôkazov (NEGF) uľahčili hĺbkové diskusie medzi zainteresovanými stranami, ktoré potvrdili nové trendy a poskytli kvalitatívne poznatky. Na doplnenie zistení sa preskúmala existujúca literatúra a uskutočnila sa séria medziodvetvových a tematických seminárov s cieľom vypracovať účinné intervenčné stratégie.

Technické usmernenie sa zaoberajú kritickými nedostatkami a výzvami, s ktorými sa stretávajú RO aj sociálne služby. Toto usmernenie ponúka realizovateľné stratégie na podporu spolupráce a inovácií pri poskytovaní sociálnych služieb podľa rôznych typov zainteresovaných strán, či už ide o poskytovateľov sociálnych služieb, riadiace orgány (vykonávacie a politické) alebo Európsku komisiu (EK), a to od zefektívnenia procesov riadenia fondov až po maximalizáciu sociálneho vplyvu.

Tento dokument vychádza zo zhrnutia výsledkov obsiahnutých v konečnej verzii Technických pokynov k účinným intervenciám v sociálnych službách. V tomto dokumente sa uvádzajú kľúčové politické odporúčania pre riadiace orgány a EK, ktoré by mali zohľadniť pri programovaní a vykonávaní intervencií. Tieto odporúčania zdôrazňujú inkluzívnosť konzultačných procesov, flexibilitu výziev na predkladanie návrhov a podporu komplementarity medzi fondmi EÚ. Okrem toho sa kladie dôraz na budovanie kapacít, školenia zamestnancov a podporné programy, stanovenie cieľov prispôbených potrebám marginalizovaných skupín a začlenenie kvalitatívnych ukazovateľov do hodnotenia projektov. Odporúčania sú výsledkom komplexnej spolupráce so sociálnymi službami, príslušnými orgánmi, EK a ďalšími zainteresovanými stranami. Identifikované opatrenia predstavujú vôľu podporovať pokračujúcu spoluprácu s cieľom dosiahnuť väčší účinok. Dokument tiež poskytuje praktické kroky, ktoré môžu riadiace orgány prijať na okamžité zlepšenie poskytovania sociálnych služieb.

Pre každé odporúčanie sa v rámci projektu Helpdesk určila hlavná cieľová zainteresovaná strana: Riadiace orgány (RO) - tvorcovia politickej politiky (politici) alebo vykonávacie verejné orgány (administratíva) - a/alebo EK.

Príprava a implementácia programov

- **Inkluzívny proces (RO & EK):** pri tvorbe európskych priorít a operačných programov zabezpečiť inkluzívny konzultačný proces so zapojením všetkých príslušných zainteresovaných strán vrátane malých poskytovateľov sociálnych služieb, ich sietí a užívateľov sociálnych služieb.
- **Kritériá hodnotenia (správy RO):** Preskúmať kritériá hodnotenia žiadostí o dotácie, aby malí poskytovatelia mali prístup k financovaniu a mohli získať potrebnú podporu.
- **Flexibilné výzvy na predkladanie návrhov (administratíva a zásady riadiacich orgánov):** Podpora flexibilnejších výziev na predkladanie návrhov, ktoré kombinujú rôzne činnosti, aby ich bolo možné doplniť o činnosti prispôbované kontextu a ekosystému sociálnych služieb, a tak vytvoriť podmienky, ktoré podporia sociálne a aktívne začlenenie (napr. výzvy na predkladanie návrhov, ktoré dopĺňajú priority EFRR a ESF+).
- **Podpora výziev na menšie granty a/alebo nižšie minimálne limity (administratíva riadiacich orgánov).**

- **Podporovať komplementárnosť medzi fondmi EÚ (administratíva a zásady riadiacich orgánov):** Podpora a jednoduchá realizácia žiadostí o výzvy, dotácie, zmluvy alebo dohody o finančnej podpore, ktoré podporujú komplementárnosť medzi rôznymi použitými projektovými fondmi, napríklad medzi fondmi EFRR a ESF na intervencie na zlepšenie prístupu k (sociálnemu) bývaniu alebo na transformáciu/rekonštrukciu bývania alebo na investície do vykurovacích systémov šetrných ku klíme alebo do vozového parku.
- **Konkrétne smery činnosti (administratíva a zásady riadiacich orgánov):** Podpora špecifických smerov činnosti pre znevýhodnené alebo marginalizované osoby a skupiny s cieľom stanoviť ciele a výsledky, ktoré sú prispôbované rôznym profilom (t. j. neexistuje žiadne ustanovenie o tom, že by deti boli definované ako cieľová skupina, hoci sú cieľovou skupinou pre mnohé sociálne sektory).

Zamestnanci a odborná príprava

- **Programy odbornej prípravy a podpory (administratíva riadiacich orgánov):** Zavedenie alebo rozšírenie programov odbornej prípravy a podpory, ktoré pomôžu poskytovateľom sociálnych služieb, najmä tým menším, pri predkladaní projektov a riadení finančných prostriedkov. To by sa mohlo uskutočniť s podporou sektorových sietí, zastrešujúcich organizácií alebo platforiem.

- **Odborná príprava a budovanie kapacít (administratíva riadiacich orgánov):**

1. Podpora odbornej prípravy a budovania kapacít, ktoré umožnia poskytovateľom sociálnych služieb lepšie hodnotiť výsledky a vplyv projektov, a to aj s cieľom vytvoriť väčšiu kultúru hodnotenia medzi projektovými partnermi.
2. Iniciatívy na budovanie kapacít by mali zahŕňať špecializované a prispôsobené interné školenia pre zamestnancov RO o meraní sociálneho vplyvu. Táto odborná príprava by mala RO poskytnúť nástroje, metodiky a osvedčené postupy na definovanie, meranie a monitorovanie sociálneho vplyvu financovaných projektov. Posilnením svojich kapacít v tejto oblasti môžu RO prijímať informované rozhodnutia, stanovovať realistické ciele a hodnotiť účinnosť projektov pri dosahovaní požadovaných sociálnych výsledkov.
3. Programy budovania kapacít by sa mali zamerať aj na to, aby RO získali potrebné znalosti a zručnosti na identifikáciu, podporu a rozvíjanie prevratných projektov v oblasti sociálnych inovácií. Programy budovania kapacít by sa mali zamerať aj na to, aby RO získali potrebné znalosti a zručnosti na identifikáciu, podporu a rozvíjanie prevratných projektov v oblasti sociálnych inovácií.

- **Programy zvyšovania kvalifikácie a rekvalifikácie (administratíva riadiacich orgánov):** Podpora programov zvyšovania/preškolenia kvalifikácie (ako je všeobecné odborné vzdelávanie a príprava (VET) a kontinuálny odborný rozvoj (CPD) pre všetkých odborníkov pracujúcich v tejto oblasti prostredníctvom podpory a financovania vzdelávacích aktivít.

Ciele a potreby

- **Smerovanie opatrení v oblasti sociálnych inovácií (magisterské štúdium politiky a ES):** Podpora a/alebo vytvorenie osobitnej línie činnosti pre sociálne inovácie s dostatočným financovaním, ktorá by poskytovala finančné krytie na rozšírenie alebo prenos inovačných projektov, ktoré sa v súčasnosti realizujú.
- **Ďalšie kvalitatívne ukazovatele/Viac kvalitatívnych ukazovateľov (administratíva riadiacich orgánov):** Zahŕnúť ukazovatele, ktoré dopĺňajú súčasné ukazovatele, aby sa viac zviditeľnili sociálne aspekty (napr. sociálne začlenenie, integrácia na trhu práce, inkluzívnosť, dostupnosť atď.), aby sa poskytol komplexný pohľad na výsledky a vplyvy projektu a aby sa nezabudlo na kvalitatívny vplyv sociálnych služieb. Je potrebné zaviesť ukazovatele, ktoré kladú dôraz na vplyv na život podporených osôb, a nie na ich počet. Okrem toho by sa mali doplniť a podporovať ukazovatele na predchádzanie segregácii.
- **Ciele a výsledky (administratíva riadiacich orgánov):** Stanoviť ciele a výsledky prispôsobené potrebám tých, ktorí sú najviac znevýhodnení a ktorí čelia väčším prekážkam pri sociálnom začleňovaní a začleňovaní na trh práce a pri plnom zapojení do našej spoločnosti, ako sú osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, bezdomovci alebo migranti, s cieľom posilniť úsilie zamerané na zabránenie ich vylúčenia z trhu práce a sociálneho vylúčenia.

Hodnotenie

- **Ukazovatele (administratíva riadiacich orgánov):** Začlenenie ukazovateľov, ktoré dopĺňajú súčasné ukazovatele s cieľom zviditeľniť sociálne aspekty (napr. sociálne začlenenie, integrácia na trhu práce, inkluzívnosť, dostupnosť, segregácia atď.), aby sa poskytol komplexný pohľad na výsledky a vplyvy projektu, ktoré nie je možné zachytiť pomocou kvantitatívnych ukazovateľov. Zabezpečenie toho, aby inšpektori kvalitatívnym ukazovateľom správne rozumeli a ovládali ich, čím sa zabezpečí pružnejšie a spravodlivejšie hodnotenie.
- **Náklady na hodnotenie výsledkov (administratíva riadiacich orgánov a EK):** Zabezpečenie, aby náklady na hodnotenie výsledkov a vplyvu projektu boli vždy oprávneným výdavkom v projektoch.

Komunikácia

- **Spolupráca verejného a súkromného sektora (administratíva riadiacich orgánov):** Zlepšenie existujúcej výmeny medzi verejnými orgánmi a sociálnymi službami (to možno dosiahnuť napr. organizovaním viacročných ročných výziev, podporou verejných súťaží a partnerstiev verejného a súkromného sektora atď.)
- **Zjednodušenie systémov riadenia (administratíva riadiacich orgánov):** Zjednodušenie systémov riadenia s cieľom znížiť byrokraciu a duplicitu.
- **Zlepšený a pravidelný dialóg (administratíva riadiacich orgánov a EK):** Podpora intenzívnejšieho dialógu a účasti príslušných sietí a platforiem v tomto sektore počas celého cyklu projektov, najmä vo fáze navrhovania a formulovania programov fondov EÚ.

- **Lepšia koordinácia (ES):** Podpora väčšej koordinácie medzi európskymi orgánmi pre riadenie fondov pri stanovovaní kritérií hodnotenia a kritérií riadenia výziev na predkladanie žiadostí o finančnú podporu z fondov EÚ, ako aj podpora väčšej koordinácie medzi organizáciami, ktoré tieto výzvy využívajú.
- **Nástroje riadenia (administratíva riadiacich orgánov a EK):** Modernizácia európskych nástrojov na riadenie fondov, najmä tých, ktoré používajú RO, prostredníctvom vývoja nástrojov a aplikácií na riadenie, ktoré podporujú automatizáciu a znižujú dôraz na riadenie. Riadiace orgány by mali spolupracovať na vývoji integrovaného digitálneho informačného systému, ktorý by poskytoval centralizovanú platformu na správu a výmenu údajov týkajúcich sa projektov financovaných EÚ. Tento systém umožňuje riadiacim orgánom prístup k údajom o projektoch, správam o pokroku, finančným informáciám a ďalším relevantným dokumentom a ich výmenu. RO by mali investovať do vývoja digitálnych nástrojov riadenia, ktoré zjednodušujú administratívne procesy a uľahčujú monitorovanie a hodnotenie projektov. Okrem toho, aby sa podporila spolupráca medzi krajinami a výmena poznatkov, mali by metropolitné orgány vytvoriť platformy spolupráce, ktoré uľahčia spoluprácu a výmenu osvedčených postupov.

- **Koordinácia medzi riadiacimi orgánmi (administratíva riadiacich orgánov a EK):** Podpora väčšej koordinácie medzi riadiacimi orgánmi európskych fondov pri stanovovaní kritérií hodnotenia a kritérií riadenia výziev na predkladanie žiadostí o finančnú podporu, ako aj podpora väčšej koordinácie medzi organizáciami, ktoré využívajú výzvy, s cieľom stanoviť spoločné kritériá riadenia a vytvoriť synergie medzi riadiacimi orgánmi počas intervencie.
- **Zlepšenie spôsobu využívania existujúcich nástrojov spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom (administratíva riadiacich orgánov):**
 1. Organizovanie **viacročných výziev** na predkladanie žiadostí o dotácie, a tým zníženie ročnej administratívnej záťaže.
 2. Zvýšenie počtu **verejných súťaží a partnerstiev** ako alternatívnych vzorcov riadenia, aby sa riadenie stalo stabilnejším; pri výberových konaniach by nemala mať dominantnú váhu najlacnejšia cena, pretože pri výbere návrhu projektu je potrebné zohľadniť kritériá kvality a sociálne doložky.
 3. Podpora spoločného predkladania projektov v rámci **spolupráce a partnerstva medzi rôznymi stranami**, najmä v projektoch sociálnej inovácie. Prínos tohto prístupu ilustrujú projekty, ktoré boli podporené prostredníctvom plánov obnovy a odolnosti.
 4. Implementácia **hlbokého zapojenia používateľov/odborníkov na základe skúseností**.

PRAKTICKÉ KROKY

07

Nasleduje uvedený zoznam rýchlo realizovateľných opatrení, ktoré môžu riadiace orgány okamžite prijať, aby zabezpečili maximálnu účinnosť a udržateľnosť ESF+ a EFRR v súlade so zásadami Európskeho piliera sociálnych práv a ďalšími príslušnými zákonmi a politikami. Cieľom opatrení je pokryť horizontálne otázky ovplyvňujúce sociálne služby v celej Európskej únii. Tieto opatrenia slúžia ako praktický plán na dosiahnutie optimálnych výsledkov v oblasti sociálnych služieb, ktorý umožňuje RO riešiť súčasné výzvy a podporovať dlhodobú udržateľnosť týchto služieb, ako aj podporovať sociálne inovácie prispôbené konkrétnym potrebám na miestnej alebo regionálnej úrovni.

PODPORA ZAPOJENIA
ZAJINTERESOVANÝCH
STRÁN

1

Spolupráca so zainteresovanými stranami, ako sú poskytovatelia sociálnych služieb, užívatelia služieb, odborníci na základe skúseností a iné relevantné organizácie občianskej spoločnosti, s cieľom identifikovať ich **potreby** a vypracovanie stratégií, ktoré ich uspokojia. **Konzultácie** so zainteresovanými stranami by sa mali uskutočňovať vo všetkých fázach projektu, od plánovania až po realizáciu a hodnotenie, aby sa zabezpečilo, že sociálne služby budú navrhnuté a poskytované tak, aby spĺňali potreby cieľovej skupiny.

ZAMERANIE NA
KVALITU VÝSLEDKOV

2

Zabezpečte, aby projekty financované z európskych fondov v oblasti sociálnych služieb spĺňali **normy kvality** a prinášali merateľné výsledky v prospech cieľovej skupiny. To sa dá dosiahnuť stanovením jasných a konkrétnych **ukazovateľov** výkonnosti pravidelným monitorovaním pokroku a hodnotením účinnosti poskytovaných služieb.

PODPORA INOVÁCIÍ A
EXPERIMENTOVANIA

3

Podpora **inovácií** a experimentovania pri navrhovaní a poskytovaní sociálnych služieb s cieľom nájsť nové a účinnejšie spôsoby poskytovania sociálnych služieb cieľovej skupine. To sa dá dosiahnuť podporou výmeny osvedčených postupov a podporou testovania nových prístupov prostredníctvom pilotných projektov a experimentálnych činností.

PODPORA SPOLUPRÁCE
A KOORDINÁCIE

4

Podporovať spoluprácu a koordináciu medzi **rôznymi aktérmi** zapojenými do poskytovania sociálnych služieb vrátane miestnych a regionálnych orgánov, poskytovateľov sociálnych služieb a ďalších príslušných zainteresovaných strán. To možno dosiahnuť podporou partnerstiev medzi rôznymi organizáciami, podporou **zdieľania** zdrojov a odborných znalostí a zabezpečením integrácie sociálnych služieb do širších politických iniciatív a sektorových stratégií alebo akčných plánov, napr. v oblasti starostlivosti o deti, starostlivosti o starších ľudí, podpory osôb so zdravotným postihnutím, odbornej rehabilitácie, duševného zdravia, žiadateľov o azyl a utečencov, WISE, bezdomovectva a (sociálneho) bývania alebo do iniciatív na integrované poskytovanie služieb, napr. v oblasti nemocničnej starostlivosti a starostlivosti o starších ľudí, zdravotníckych služieb, bývania a odbornej prípravy.

ZVÝŠENIE KAPACÍT A ŠKOLENIA

5

Poskytovanie možností **budovania kapacít** a odbornej prípravy pre poskytovateľov sociálnych služieb a iné relevantné subjekty s cieľom zabezpečiť, aby mali zručnosti a vedomosti potrebné na poskytovanie vysokokvalitných sociálnych služieb. To možno dosiahnuť poskytovaním školení, seminárov a iných príležitostí na odborný rozvoj, ktoré pomôžu poskytovateľom sociálnych služieb zlepšiť ich zručnosti a vedomosti.

VYTVÁRANIE PARTNERSTVIEV

6

Aby sa zabezpečila medzisektorová spolupráca, je nevyhnutné **budovať partnerstvá** s príslušnými zainteresovanými stranami z rôznych sektorov. To by mohlo zahŕňať zapojenie zástupcov organizácií občianskej spoločnosti (vrátane miestnych komunitných organizácií a organizácií užívateľov), organizácií súkromného sektora, agentúr verejného sektora a ďalších relevantných aktérov s cieľom vytvoriť spoločné chápanie sociálnych problémov a možností spolupráce na zlepšenie sociálnych, zdravotných, vzdelávacích, pracovných a bytových výsledkov pre osoby, ktoré potrebujú podporu, poradenstvo, starostlivosť atď.

SPOLOČNÉ NAVRHOVANIE A SPOLUTVORBA

7

Medziodvetvová spolupráca by mala zahŕňať aj **spoločné navrhovanie a spoluvytváranie** projektov, programov a iniciatív. Tým sa zabezpečí, že sa využijú odborné znalosti všetkých zainteresovaných strán a skúsenosti používateľov na vývoj účinných a udržateľných riešení, ktoré môžu mať významný vplyv na sociálne otázky.

ZDIEĽANÁ VÍZIA A HODNOTY

8

Medziodvetvovú spoluprácu možno dosiahnuť aj vytvorením **spoločnej vízie** a hodnôt, ktoré sú v súlade s cieľmi a zámermi fondov EÚ pre sociálne služby. To pomôže zabezpečiť, aby všetky zainteresované strany pracovali na rovnakých cieľoch, a uľahčí spoluprácu a koordináciu medzi rôznymi sektormi.

FLEXIBILITA A PRISPÔSOBIVOSŤ

9

Medzisektorová spolupráca si vyžaduje flexibilitu a prispôsobivosť pri riešení problémov, ktoré môžu vzniknúť počas realizácie projektov sociálnych služieb. To by mohlo zahŕňať **prispôbenie sa zmenám** v politickom a hospodárskom prostredí, reakciu na nové sociálne problémy a úpravu stratégií s cieľom lepšie uspokojiť potreby príjemcov.

KOMUNIKÁCIA A ZDIEĽANIE POZNATKOV

1

Účinná komunikácia a zdieľanie poznatkov sú rozhodujúce pre medzisektorovú spoluprácu. To by mohlo zahŕňať **zdieľanie informácií, údajov a osvedčených postupov** v rôznych sektoroch, vytváranie platforiem pre dialóg a výmenu a využívanie odborných znalostí rôznych zainteresovaných strán na zvýšenie vplyvu projektov sociálnych služieb.

EU Funds for Social Services

VIAC INFORMÁCIÍ NA:
WWW.EUFUNDS4SOCIAL.EU

Co-funded by
the European Union